

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Педагогічний факультет
кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «27» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки
Викладач (-і)	Сабат Наталія Іванівна
Контактний телефон викладача	+380986702613
Е-mail викладача	nataliia.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	<p>3 кредити ЄКТС (90 год.):</p> <p>30 год. аудиторних занять. З них 12 год. лекцій, 18 год семінарських занять, 60 год самостійної роботи (для студентів денної форми).</p> <p>10 год. аудиторних занять. З них 4 год. лекцій, 6 год семінарських занять, 80 год самостійної роботи (для студентів заочної форми).</p>
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	<p>Консультації в день проведення лекційних/семінарських занять (за попередньою домовленістю).</p> <p>Передбачені онлайн-консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн-консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача.</p>
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент «Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки» передбачено для магістрів першого року денної та заочної форм навчання. Зміст освітнього компонента спрямований на ознайомлення магістрантів з новими надбаннями в теорії та практиці соціальної роботи/педагогіки в Україні та за кордоном і формування відповідних професійних компетентностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	

Мета курсу: формувати систему знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення досліджень актуальних питань соціальної роботи.

Завдання курсу:

- ознайомлення з методологічними підходами до дослідження актуальних питань соціальної роботи;
- визначення змісту та завдань, технологій, необхідних для розв'язання актуальних питань соціальної роботи;
- визначення особливостей сучасних технологій у розв'язанні актуальних питань соціальної роботи;
- усвідомлення специфіки упровадження новітніх технологій у дослідженні актуальних питань соціальної роботи;
- ознайомлення з основними факторами оптимізації упровадження новітніх технологій при розв'язанні актуальних питань соціальної роботи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності (ФК).

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

ФК 16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

ФК 17. Здатність вивчати сучасні суспільні проблеми з метою діагностування, прогнозування, надання соціально-педагогічної допомоги й підтримки та здійснення різних напрямів соціально-педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Проводити соціальну роботу щодо організації спілкування дітей, молоді, дорослих у громаді за місцем їх проживання.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН 12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

ПРН 18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
семінарські заняття	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2	231 Соціальна робота	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Сучасний стан соціальної роботи/педагогіки як науки та сфери практичної діяльності.	2	2	4

Тема 2. Соціально-педагогічні проблеми розвитку і формування особистості в сучасному соціокультурному просторі.		2	8
Тема 3. Технологія медіаторства у соціальній роботі/педагогіці.	2	2	6
Тема 4. Соціальна робота в територіальній громаді. Ресурси територіальної громади: їх види та специфіка.		2	8
Тема 5. Зміст і особливості соціально-педагогічної роботи з різними типами сімей. Альтернативні форми сімейної опіки над дітьми.	2	2	6
Тема 6. Насильство та жорстокість як складні соціально-педагогічні проблеми.		2	6
Тема 7. Використання новітніх інформаційних технологій у соціальній роботі/педагогіці.	2	2	8
Тема 8. Практики соціально-педагогічної роботи з представниками поколінь X, Y, Z та «Альфа».	2	2	6
Тема 9. Підготовка кваліфікованих кадрів як один з головних чинників розвитку соціальної роботи/педагогіки.	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Види контролю: поточний, підсумковий.</p> <p>Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, підготовка творчих завдань.</p> <p>Контроль знань і умінь студентів з дисципліни здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу.</p> <p>Форма контролю – екзамен.</p> <p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 25 балів – за поточне оцінювання;</p>
---	---

	<p>20 балів – за контрольну роботу; 5 балів – за самостійну роботу; 50 балів – за екзамен.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множитьсє на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою (передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання всіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.</p>
Підсумковий контроль	Екзамен

7. Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вільний вибір освітніх компонент (наказ ректора про введення в дію № 309 від 19.05.2023); Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (наказ про введення в дію від 19.05.2023 р. № 309); Положення про організацію освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 7) (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.); Положення про розклад навчальних занять у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора від 12.06.2023 р. № 362); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені

Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.); Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.).

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості здобувача вищої освіти, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей здобувачів освіти, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Академічна доброчесність. Викладання курсу та взаємодія зі студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора від 19.05.2023 р. № 309).

Неформальна освіта. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора від 24.11.2022 р. № 672) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

8. Рекомендована література

Основна:

1. Белавін С. П., Мітіна С. В., Орловська О. А. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навчальний посібник. Київ : ВД «Гельветика», 2021. 436 с.
2. Практики надання соціальних послуг сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах (науково-методичний збірник) / за ред. Комарової Н. М. Держ. ін.-т сімейної та молодіжної політики, Київський міській центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Київ, 2016. 112 с.
3. Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики : навч. посіб. : у 2-х част. Київ : «Кожній дитині», 2010. Част. 1. 224 с.
4. Кабаченко Н. В. Інноваційні моделі соціальних послуг. Київ : УФСІ, 2006. Ч. 2.
5. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 232 с.
6. Основи професійної майстерності в соціальній сфері : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2021. 206 с.
7. Опалюк Т. Л. Сучасні стратегії надання соціальних послуг : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2020. 118 с.
8. Сабат Н. І., Сабат Н. В. Актуальні проблеми діяльності психологічної служби в системі освіти : навчально-методичний посібник для студентів ОР «магістр» спеціальності 231 Соціальна робота. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. 216 с.
9. Сабат Н. І., Сабат Н. В. Актуальні проблеми соціальної роботи і соціальної педагогіки : методичні рекомендації для студентів ОР «магістр» спеціальності 231 Соціальна робота. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. 68 с.
10. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
11. Сучасний науково-педагогічний дискурс у вирішенні освітніх проблем : кол. монографія / Харченко С. Я. та ін.; за наук. ред. Харченка С. Я.; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», Старобільськ – Київ : Талком, 2021. 467 с.

Додаткова:

12. Архипова С. П., Бік О. Я. Соціальна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО, звільненими в запас. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). Ч. 1. С. 64–77.

13. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка. Схеми, таблиці, коментарі. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
14. Белоліпцева О. В. Досвід упровадження змістово-технологічного забезпечення підготовки соціальних педагогів до роботи з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. № 3. С. 252–257.
15. Єсіна В. П., Широбокова О. О., Маловічко О. В. Українська модель впровадження інклюзивної освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 2 (340). Ч. 2. С. 287–297.
16. Квітко Н. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 3 (107). С. 39–48.
17. Кравченко О. І., Хриков Є. М., Васиньова Н. С. Форми взаємодії закладу вищої освіти з територіальними громадами. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 1. С. 167–176.
18. Левків Г. Я., Коваль Г. В., Подра О. П., Леськів Г. З., Бойко О. Т. Соціальна робота як відображення економічної політики в державі. *Економіка та держава*. 2021. № 6. С. 34–39.
19. Лугінець Н. В., Павлівська І. М., Сафонова О. В., Скиба О. Ю., Шамардіна А. В. Створення безпечного освітнього середовища в закладі середньої освіти з інклюзивним навчанням шляхом запровадження в освітній процес шкільної служби порозуміння. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. 2020. № 3. С. 47–58.
20. Луканов Д. В., Сьомкіна І. С. Перспективи діяльності державних органів щодо соціальної адаптації вимушених переселенців. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 45–52.
21. Мальцева О. І. Наукові підходи до визначення вразливості та виокремлення вразливих груп населення. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 62–71.
22. Мальцева О. І. Служба медіації в школі: досвід зарубіжних країн та України. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). Ч. 1. С. 188–196.
23. Отрощенко Н. Л. Розробка програми діяльності соціального педагога щодо підтримки неповних сімей в умовах закладу загальної середньої освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 140–147.
24. Пліско Є. Ю., Цокало В. Ф. Політика соціального забезпечення та діяльності соціальних служб України. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 72–79.
25. Попок А., Гребя Р. Система соціальних послуг в Україні: структурно-функціональний вимір. *Демократичне врядування: науковий вісник*. 2016. Вип. 16/17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2016_16-17_4
26. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями : навчально-методичний посібник / О. Дундук, А. Неурова, А. Романишин «та ін.». Львів : НАСВ, 2021. 305 с.

27. Сабат Н. В., Волошин А. М. Теоретичні підходи щодо дослідження соціальної активності особистості. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Вип. 68. С. 168-171.
28. Сабат Н. В., Сабат Н. І. Духовно-моральні цінності у професійному становленні особистості майбутнього соціального працівника. *Обрії*. 2019. № 1(48). С. 61–65.
29. Сабат Н. І. Транснаціональна сім'я як об'єкт соціальної роботи. *Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів: матеріали доповідей та повідомлень міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 27 вересня 2019 р. / за ред. І. В. Козубовської, Ф. Ф. Шандора. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2019. С. 86–87.*
30. Сабат Н., Боднар В. Медіасоціалізація як нова складова соціалізації учнів у сучасному інформатизованому суспільстві. *Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи : збірник тез доповідей учасників VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 23 квітня 2021 р. / за ред. Г. Й. Михайлишин, Б. І. Ковбаса; упоряд. : Н. В. Сабат, Н. І. Сабат. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 124–128.*
31. Синявська О. Ю. Партнерство поліції і населення – засади взаємодії // *Development and modernization of the legal systems of Eastern Europe: experience of Poland and prospects of Ukraine: Collective monograph / Maria Curie-Sklodowska University. Lublin : Izdewniciba «Baltija Publishing», 2017. Vol. 3. P. 351–369.*
32. Степаненко В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у профілактичній соціальній роботі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 80–93.
33. Сьомкіна І. С., Шабаєва Н. С. Сутність і особливості соціального захисту населення в українській ретроспективі. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). Ч. 1. С. 64–77.
34. Трубавіна І. М., Бойко С. М., Ніконенко О. В. Етичні питання спілкування та професійної діяльності соціальних працівників у роботі з сім'єю військовослужбовців. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). С. 130–139.
35. Трубавіна І. М., Бойко С. М., Ніконенко О. В. Етичні питання спілкування та професійної діяльності соціальних працівників у роботі з сім'єю військовослужбовців. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6 (344). Ч. 1. С. 130–139.
36. Трубавіна І. М., Каліна К. Є. Соціальна профілактика алкоголізму серед молоді в Україні: перспективи та реалії сьогодення. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 2. С. 101–111.
37. Трубник І. В. Соціально-психологічний тренінг як засіб розвитку комунікативних здібностей майбутніх фахівців соціальної сфери. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 1 (339). Ч. 1. С. 233–239.

38.Шевченко Ж. М. Основні парадигми соціальної педагогіки в контексті соціальної роботи. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 3. Серія «Педагогіка». Серія «Психологія». Серія «Медицина». С. 173–178.

Викладач: Сабат Наталія Іванівна, доцент
кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи